

คำอหุโมทนาวิธี

ห้วงน้ำที่เต็ม, ย่อมยังสมุทรสาครให้บริบูรณ์ได้ ฉันทไค ,
ทานที่ท่านอุทิศให้แล้วแต่โลกนี้ ,
ย่อมสำเร็จประโยชน์แก่ผู้ที่ละโลกนี้ไปแล้ว ฉันทัน.,
ขออริภูมิผลที่ท่านปรารถนาแล้ว ตั้งใจแล้ว จงสำเร็จโดยฉับพลัน,
ขอความดำริทั้งปวงของท่าน จงเต็มที่เหมือนพระจันทร์วันเพ็ญ,
เหมือนแก้วมณีอันสว่างไสว, ควรยินดี.

ความไม่ดีทั้งปวงของท่าน จงบาราศไป
ขอโรคทั้งปวงของท่าน จงหาย
อันตรายทั้งหลาย อย่าได้มีแก่ท่าน
ขอท่านจงเป็นผู้มีความสุข และอายุยืน,
ธรรม ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ
ย่อมเจริญแก่ผู้ที่ยอมแพ้เป็น ผู้มีปกติกราบไหว้
มีปกติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ เป็นนิตย

ยะถา วาริวะหา ปุรา ประิปุเรนติ สาคะรัง,
เอวะเมวะ อิโต ทินนัง เปตานิ อุกัปปปะติ.
อิฉฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง ขิปปะเมวะ สะมิชณะตุ,
สัพเพ ปุเรนตุ สังกัปปา
จันโท ปันณะระโส ยะถา
มะณี ไชติระโส..... ยะถา....
สัพพีติโย วิวัชชันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ,
มา เต ภาวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุกะ ภาวะ,
อะภิวาทะนะสีสีสสะ นิจจิง วุฑฒาปะจายิน,
จัตตารอ ธัมมา วัณณันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.

ปฏิสังข โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปฏิเสวามิ,

เราพิจารณาโดยแยกกายแล้ว, จึงบริโภคนิณฑะปาต,

เหวะทะวายะ นะ มะทายะ นะมัตถะนายะนะวิภูสะนายะ,

ไม่เพื่อเล่น, ไม่เพื่อมัวเมา, ไม่เพื่อสดใส, ไม่เพื่อเปล่งปลั่ง,

ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ ฐิตียา ยาปะนายะ -

วิหิงสุประระติยา พุรัหุมะจะรียานุกุคะหายะ,

เพียงเพื่อตั้งอยู่แห่งกายนี้, เพื่อให้ชีวิตเป็นไป,

เพื่อระงับความลำบาก, และเพื่อประพฤติพรหมจรรย์

อิติปุราถัญญะ เวทะนัง ปะฏิหังขามิ

นะวัญญะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ,

ด้วยคิดว่าเราจะระงับเวทนาเก่าเสียด้วย,

จักไม่ยังเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้นได้ด้วย

ยาตุรา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ ผาสุวิหาโร จาติ.

ความเป็นไป, ความหาโทษมิได้,

และความอยู่ผาสุขของเรา, จักมีด้วยเพราะเหตุอย่างนี้

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานังธาทุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง ปิณฑะปาโต,

นิณฑะปาตนี้รู้สึกแต่ว่าเป็นธาตุ, เป็นไปตามปัจจัย

ตะทุปะภุญชะโก จะปุคคะโล,

ถึงบุคคลผู้เข้าไปบริโภคซึ่งนิณฑะปาตนั้นแล้ว

ธาทุมัตตะโก นิสสัตโต นิชชีโว สุนฺญโย,

ก็รู้สึกแต่ว่าเป็นธาตุ, มิใช่สัตว์, มิใช่ชีวิตเป็นของสูญเปล่า

สัพโพ ปะนายัง ปิณฑะปาโต อะชิจฺจณะนีโย,

นิณฑะปาตทั้งปวงเหล่านี้, หาใช่เป็นของน่าเกลียดไม่

อิมัง ปุตติกายัง ปัตวา อะติวิยะ ชิจฺจณะนีโย ชายะติ.

ครั้นเมื่อถึงกายอันแน่นี้แล้ว, ก็กลายเป็นของน่าเกลียดยิ่งนักไป.

(สวดให้พร แต่ไม่แปล)

อิทัง เต ทาหนัง อาสะวัฑฺชยะยะวะหัง... โหตุ,

ทานของท่านที่ทำแล้วนี้จึงมีผล เป็นปัจจัยให้ละอาสวะทั้งหลายสิ้นไป

อิทัง เต ทาหนัง, ... นิพพานัสสะ ปัจจะโย โหตุ

ทานของท่านที่ทำแล้วนี้ จึงมีผล

เป็นปัจจัยส่งให้ท่านตราบเท่าถึงพระนิพพาน ด้วยเทอญ

โกชนะทานุโมทนาคาถา

อายุโท พะละโท ธีโร

ท่านผู้มีปัญญา ได้ให้อายุ

วิณะโท ปฏิภาณะโท,

ให้วรรณะ ให้ปฏิภาณ,

สุขัสสะ ทาทา เมธาวิ

ผู้มีปัญญา ให้ความสุข

สุขัง โส อธิคัจจะติ.

ท่านย่อมประสพสุข.

อายุง ทัตตวา พะลังวิณณัง

บุคคลผู้ให้อายุ พละ วรณะ

สุขัญจะ ปฏิภาณะโท,

และปฏิภาณ อย่างมีความสุข

ทีมายุ ยะสะวา โหติ

จะไปเกิดในที่ใด ๆ ย่อมมีอายุยืน มียศที่นั่น

๑

ยัตถะ ยัตถุ ปปัจจจะตีติ.

จงสำเร็จสมประสงค์ ดังนี้แล.

อัคคัปปะสาทะสุดตะคาถา

อัคคะโต เว ปะสันนาหนัง

เมื่อบุคคลรู้จักกรรมอันเป็นเลิศ

อัคคัง รัมมัง วิชานะตัง,

เลื่อมใสแล้วโดยความเป็นของเลิศ

อัคเค พุทธะ ปะสันนาหนัง

เลื่อมใสแล้วในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ

ทักขิเณยเย อหุตตะเร,

ซึ่งเป็นทักษิเณยบุคคลอันเยี่ยมยอด

อัคเค ธัมเม ปะสันหาณัง
วิราคูปะสะเม สุขะ,

อัคเค สังฆะ ปะสันหาณัง
ปัญญักเขตเต อหุตตะเร,
อัคคัสุมิง ทาณัง ทะทะตัง
อัคคัง ปุญญัง ปะวัฑฒะติ,
อัคคัง อายุ จะ วัณโณ จะ
ยะโส กิตติ สุขัง พลัง,
อัคคัสสะ ทาตา เมธาวิ
อัคคะธัมมะสะมาหิโต,
เทวะภูโต มะนุสโสวา
อัคคัปปัตโต ปะโมทะตีติ.

เลื่อมใสแล้วในพระธรรมผู้เลิศ
ซึ่งเป็นธรรมปราศจากกามราคะ
และสงบระงับ อยู่เป็นสุข
เลื่อมใสแล้วในสงฆ์ผู้เลิศ
ซึ่งเป็นเขตนาบุญอย่างยอด
ถวายทานในท่านผู้เลิศนั้น
บุญที่เลิศก็ย่อมทำให้เจริญ.
อายุวรรณะที่เลิศและ
ยศเกียรติคุณ สุขะผละที่เลิศย่อมเจริญ.
ผู้มีปัญญา ตั้งมั่นในธรรมอันเลิศแล้ว
ให้ท่านแก่ท่านผู้เป็นเขตเหนือนาบุญอันเลิศ
จะไปเกิดเป็นเทวดาหรือเป็นมนุษย์ก็ตาม
ย่อมได้ถึงความเป็นผู้เลิศ บันเทิงอยู่ดังนี้แล.

กาละทานะ สุตตะคาถา

กาเล ทะทันติ สะปัญญา
วะทัญญู วิตะมัจจะรา,
กาเลนะ ทินนัง อะริเยสุ
อุชุกุเตสุ ตาทิสู,
วิปปะสันนะมะนา ตัสสะ
วิปฺลา โหนติ ทักขินา,

เย ตัตถะ อโนมัตันติ
เวยยาวัจจัง กะโรนติวา,

ทายกทั้งหลายเหล่าใด เป็นผู้มามีปัญญา
มีปกติรู้จักคำพูด ปราศจากตระหนี่
มีใจเลื่อมใสแล้วในพระอริยะเจ้าทั้งหลาย
ซึ่งเป็นผู้ตรง คงที่บริจจาคทาน
เป็นของที่ตนถวายโดยกาลนิยม
ในกาลสมัย ทักขินาทานของทายกนั้น
เป็นสมบัติมีผลอันไพบูรณ์
ชนทั้งหลายเหล่าใดอนุมอนา
หรือช่วยทำการขวนขวายในทานนั้น

นะ เตะทะ ทักขินา โอนา
เตปิ ปุญญัสสะ ภาคิโน,

ทักษิณาทานก็มีได้บกพร่องไปด้วยเหตุนั้น
จนทั้งหลายแม่เหล่านั้น

ตัสสะมา ทะเท อัมปะฏิวานะจิตโต
ยัตถะ ทินนัง มะหัพพะลัง,
ปุญญาหิ ประระโลกัสสมิง
ปะติฏฐา โหนติ ปาณินันติ.

ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญนั้นด้วย
เหตุนั้น ทายกควรเป็นผู้มีจิตไม่
ท้อถอย, ให้ในที่ใดมีผลมาก ควรให้ในที่นั้น
บุญย่อมเป็นที่พึงอาศัยของสัตว์ทั้งหลาย
ในโลกนี้และโลกหน้าจะนี้

ติโรกฐททะกัณทะคาถา

อะทาสี เม อะกาสิ เม

ญาติमितตา สะชา จะ เม,

บุคคลมาระลึกถึงอุปการะอันที่ท่านผู้นี้ได้ทำให้แก่ตนในกาลก่อนว่า ได้ให้
สิ่งนี้แก่เรา ผู้นี้ได้ทำกิจนี้ของเรา ผู้นี้เป็นญาติ เป็นมิตร เป็นเพื่อน ของเรา
ดังนี้,

เปตาทัง ทักขินัง ทัชชา

ปุพเพ กะตะมะนุสสะรัง,

ก็ควรให้ทักษิณาทานเพื่อผู้ที่ละโลกนี้ไปแล้ว การร้องให้ก็ดี การเศร้าโศกก็ดี

นะหิ รุณณัง วา โสโก วา

ยา วัณญา ปะริเวทะนา,

หรือการร่ำไรร่ำพันอย่างอื่นก็ดี บุคคลไม่ควรทำอย่างนั้น

นะตัง เปตาทะมัตถายะ

เอวัง ติฏฐันติ ญาตะโย,

เพราะว่าการร้องให้เป็นต้นนั้น, ไม่เป็นประโยชน์แก่ญาติทั้งหลาย

ผู้ละโลกนี้ไปแล้ว ญาติทั้งหลายย่อมตั้งอยู่อย่างนั้น

อะยัญจะ โข ทักขินาทินนา สังฆัมหิ สุปะติฏฐิตา,

ก็ทักษิณานุปทานนี้แล อันท่านให้แล้ว ประดิษฐานไว้ดีแล้วในพุทธสาวก

ทีฆะรัตตัง หิตายัสสะ **ฐานะโส อุปะกัปปะติ,**
ยอมสำเร็จประโยชน์แก่ผู้ทีละโลกนี้ไปแล้วนั้น ตลอดกาลนานตาม

ฐานะ

โส ญาติธัมโม จะ อะยัง นัทธสิโต,
ญาติธรรมนี้นั้น ท่านได้แสดงให้เห็นปรากฏแล้ว

เปตานะ ปุชา จะ กะตา อุพารา,
แลบุชายิ่ง ท่านก็ได้ทำแล้วแก่ญาติทั้งหลายผู้ละโลกนี้ไปแล้ว

พะลัญจะ ภิกขุ นะมะหุปปะทินัง,
กำลังแห่งภิกษุทั้งหลายชื่อว่า ท่านได้เพิ่มให้แล้วด้วย

ตุมเหหิ ปุญญัง ปะสุตัง อะหังปะกัณติ.
ท่านได้ชวนชวายเป็นบุญอันไม่มีประมาณ ดังนี้แล.

ติโรกฐทกัณท์ ตำนาน

ข้างบนที่คัดลอกมานั้น ขอขยายความต่อว่า กัณท์นี้ เป็นคาถาอนุโมทนาในการบำเพ็ญบุญ ที่เรียกว่า ทักขิณานุประทาน ความเป็นมาของคาถานี้แสดงไว้ในอรรถกถา มีใจความว่า

“ธีรชน เมื่อแลเห็นผลอันไพบูรณ์ เพราะสละความสุขพอประมาณ ก็ควรสละความสุขพอประมาณนั้นเสีย”

จากนั้น ได้เล่าเรื่องของเปรต ผู้ที่มายืนรอคอยอยู่ ณ ที่ต่าง ๆ พวกญาติของเปรตทั้งหลาย ถึงแม้จะสละทานซึ่งอาหารอยู่มากแต่ก็มิได้มีจิตนึก-ระลึกถึงเปรตญาติเหล่านั้น เพราะกรรมของเปรตเองเป็นปัจจัยให้เกิดเป็นเปรต ไม่สามารถทำมาหากินเองได้ สำหรับคนที่มีจิตอนุเคราะห์ เมื่อข้าวน้ำเป็นต้นยังมีอยู่ ควรอุทิศให้ซึ่งข้าวน้ำอันประณีต โดยกล่าวว่า

“ขอญาติทั้งหลาย จงเป็นผู้ถึงซึ่งความสุขเถิด”

ญาติเปรตผู้จากไป ซึ่งได้มาประชุมกัน ย่อมอนุโมทนาด้วยความเคารพว่า เราทั้งหลายได้สมบัติเหล่านี้เพราะญาติเหล่านี้ ขอญาติเหล่านั้นจงดำรงอยู่กาลนาน บุญชาติที่ทายกทั้งหลายได้กระทำแล้ว ผลแห่งกรรมเขา ย่อมไม่ไร้ผล

ในเปรตโลกไม่มีกสิกรรม ไม่มีพาณิชย์กรรมเป็นต้น ผู้ทำกาลกิริยาไปแล้ว ดำรงชีวิตอยู่ด้วยทานที่ญาติทั้งหลายอุทิศให้แล้วจากโลกมนุษย์นี้ ย่อมสำเร็จแก่เปรตทั้งหลายเช่นเดียวกัน ฉะนั้น (ตำราท่านว่า พวกปรตัตตูปชีวีเปรต รับผิดชอบได้เพียงประเภทเดียว)

อาจใช้คำกรวดน้ำสั้นๆ ว่า

“อิทัง โว ญาติันัง โหตุ สุขิตาโหตุ ญาติโย”

ของสิ่งนี้จึงมีแต่พวกญาติ ขอพวกญาติ จงมีความสุข”

อาทियะสุดตะคาถา

ภุตตา โภคา ภาฏา ภัจจา วิติณณา อาปะทาสู เม

โภคะทั้งหลายเราได้บริโภคนแล้ว บุคคลทั้งหลายที่ควรเลี้ยง

เราได้เลี้ยงแล้ว อันตรายทั้งหลาย เราได้ข้ามพ้นแล้ว

อุคคคคา ทักขินา ทินหา อะโถ ปญจะ พะลี กะตา

ทักษิณาที่เจริญผล เราได้เจริญแล้ว อนึ่ง พลีห่าประการ เราได้ปฏิบัติแล้ว

อุปัฏฐิตา วีละวันโต สัญญะตา พรหมะจาริโน

ท่านผู้มีศีลสำรวมประพฤตินพรหมจรรย์ เราได้บำรุงแล้ว

ยะทตถัง โภคะมิจเจยยะ บัณทิตโต ฆะระมาวะสัง

บัณฑิตผู้ครองเรือน ปรารถนาโภคะเพื่อประโยชน์อันใด

โส เม อัถโถ อะหุปปัตโต กะตัง อะนะ หุตาปิยัง

ประโยชน์นั้น เราได้บรรลุแล้ว

กรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเดือดร้อนภายหลังเราได้ทำแล้ว

เอตัง อะหุสสะรัง มัจโจ อะริยะธัมเม ฐิตโต นะโร

นรชนผู้จะต้องตายเมื่อตามระลึกถึงคุณชื่อนี้อยู่ ย่อมเป็นผู้ตั้งอยู่ในอริยะ
ธรรม

อิธะวะ **นัง** **ปะสังสันติ** **เปจจะ** **สักเค** **ปะโมทะตีติ.**

เทวดาแลมมนุษย์ทั้งหลายย่อมสรรเสริญนรชนนั้นในโลกนี้
นรชนนั้นเมื่อละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมบันเทิงในสวรรค์ ดังนี้แล.

นิตินัยในขุททกปาฐะ

(ความพิเศษแห่งขุมทรัพย์คือบุญ)

ปาฐะนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงความพิเศษแห่งขุมทรัพย์คือบุญ หรือว่าด้วยการสะสมบุญอันถือเป็นขุมทรัพย์ที่น่าติดตามไปได้ มีใจความโดยสรุปดังนี้

บุคคลฝังขุมทรัพย์ไว้ในที่ต่างๆ ด้วยความตั้งใจว่า จะได้ใช้ประโยชน์จากทรัพย์ที่ฝังไว้นั้น เมื่อมีความจำเป็นเกิดขึ้น แต่ขุมทรัพย์ที่เขาฝังไว้นั้น อาจเกิดอันตรายขึ้นจากสาเหตุต่างๆ เช่น ไฟไหม้ โจรปล้น ถูกน้ำท่วมพัดพาไปบ้าง ฝังไว้แล้วลี้มเสียบ้าง ถูกหลานขโมยไปใช้บ้าง ที่สำคัญคือเมื่อเขาตายไปทรัพย์ที่ฝังไว้นั้น ย่อมพินาศไปจากเขา แต่ขุมทรัพย์คือบุญย่อมปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ เหล่านี้

ขุมทรัพย์ คือบุญที่ชายหญิงได้ฝังไว้ด้วยการให้ทาน รักษาศีล ความสำรวมและการฝึกฝนตน เป็นต้น ฝากไว้ในเจดีย์ ในสงฆ์ ในแขกผู้มาเยือน ในพ่อแม่ ในพี่น้อง ขุมทรัพย์เหล่านั้นได้ชื่อว่า ฝังไว้ดีแล้ว เพราะเป็นขุมทรัพย์ที่ใครๆ ไม่อาจจะทำลายได้ เมื่อเขาตายไปก็นำขุมทรัพย์คือบุญไปได้ด้วย ขุมทรัพย์คือบุญนี้ เป็นของเฉพาะตัว ติดตามตนไปได้ทุกภพชาติ ไม่เป็นสาธารณะแก่คนอื่น

นักปราชญ์พึงทำ บุญนิตินัย อันสามารถติดตามตนไปได้ ย่อมให้ผลที่น่าปรารถนา อาจให้สมบัติที่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายต้องการ ผลที่เกิดขึ้นในชีวิตของคน เช่น ผิวพรรณงาม เสียงไพเราะ ทรวดทรงดี มีรูปสวย มีความเป็นใหญ่ มีบริวารมาก ความเป็นพระราชา พระเจ้าจักรพรรดิอันเป็นที่รัก เป็นต้น และสวรรค์สมบัติ คือการเกิดเป็นราชาแห่งเทวดาทั้งหลาย และโลกกุตตรสมบัติ อันได้แก่ สวรรค์บารมีญาณ ปฏิสัมภิตา ปัจเจกโพธิญาณ และพุทธภูมิ นิพพานสมบัติ

การที่พระโยคาวจร อาศัยความสมบูรณ์ด้วยกัลยาณมิตร ประกอบด้วยโยนิโสมนสิการ มีความชำนาญในวิชาและวิมุติ ปฏิปสัมภิตา วิโมกข์ ผลอันบุคคลปรารถนาทั้งปวงนี้ อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ย่อมได้เพราะด้วยบุญนิตินัยนี้ คุณที่สร้างความสมบูรณ์คือบุญนี้ เมื่อมีประโยชน์มากมายอย่างนี้ เพราะเหตุนี้ บัณฑิตผู้มีปัญญา จึงสรรเสริญความเป็นผู้มีบุญ อันได้กระทำไว้แล้ว

ข้อควรศึกษาในปาฐะนี้คือ ในพระคาถาเหล่านี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงปรารภ คำกล่าวของกฏุมภีชาวเมืองสาวัตถี ทรงมีพระพุทธรูปประสงค์จะเรียกการทำบุญว่า

เป็น “การฝังทรัพย์โดยปรมาตถิ”

นิธิ คือขุมทรัพย์อันบุคคลฝังไว้ เก็บรักษาไว้ คຸ້มครองไว้ มีลักษณะ ๔ ประเภท

๑. ถาวร เป็นขุมทรัพย์ที่ถาวร ได้แก่ สังกหาและอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ
๒. ชังฆโม เป็นขุมทรัพย์ที่มาด้วยแข็ง ได้อาศัยแรงงานของสัตว์ แรงงานบุคคล
๓. อังคโม ขุมทรัพย์จากอวัยวะ ศิลปวิทยา ที่ฝึกฝนร่ำเรียนมา
ได้จากการทำหน้าที่หรือการงาน
๔. อันคามิโน คือขุมทรัพย์ที่ติดตามตนมา และติดตามตนไป หมายถึงการ

บำเพ็ญบุญกุศล อริยทรัพย์ ให้ทาน รักษาศีล ฟังธรรม เป็นต้น

ทรงชี้หลักกรรมเพียง ๔ ประการ คือ การทำทาน การรักษาศีล การสำรวมระวัง และการฝึกตน อันบุคคลประพฤติตน กระทำให้เหมาะสมต่อพระเจดีย์ ต่อสงฆ์ ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องประเภทต่างๆ ดังกล่าวแล้วว่า เป็นบุญนิธิที่สามารถติดตามตนไปได้

(จากหน้า ๒๔ หนังสือพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย เล่ม ๑ พระเทพดิลก พิมพ์ครั้งที่ ๒ มหามกุฏราชวิทยาลัย ๒๕๔๓)

ทรัพย์สาธารณะ

ครั้งหนึ่งมหาอำมาตย์ได้เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า กราบทูลว่า “เป็นเรื่องอัศจรรย์อย่างที่ไม่เคยทราบมาก่อน คือ มิคาร เศรษฐีเป็นคนมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคสมบัติมากมาย” ทรงตรัสย้อนถามว่า มีมากเพียงใด ทูลตอบว่า “แค่ทองก็มีถึงแสนลี้มแล้ว ไม่ต้องไปพูดถึงเงิน” พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า

“ทรัพย์ดังที่กล่าวมานั้นมีอยู่ เรามีได้กล่าวว่ามี แต่ทรัพย์ที่ว่านั้นเป็นของสาธารณะแก่ไฟ แก่น้ำ แก่ใจ ถูกริบเข้าหลวง ทายาทผู้ไม่เป็นที่รัก แก่การฉ้อโกงเอาไปได้ ยังมีทรัพย์ที่ประเสริฐที่ไม่เป็นสาธารณะ แก่ไฟ แก่น้ำ แก่ใจ ไม่ถูกริบเข้าหลวง และทายาทผู้ไม่เป็นที่รัก (เป็นสิ่งที่ไม่มีผู้ใดสามารถแย่งไปได้) อยู่ ๗ ประการ คือ ศรัทธา ศีล หิริ โอตตปปะ พาหุสัจจะ (การได้ยินได้ฟังมามาก) จาคะ และปัญญา” ยกเว้น หิริ-โอตตปปะ พาหุสัจจะ ที่เหลือคือ ศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา เป็นประโยชน์ภพหน้าชาติหน้า

ถ้ารู้เหมือนพระองค์รู้แล้วจะ...

ทรงแสดงว่า ถ้าสัตว์ทั้งหลายรู้ผลแห่งการจำแนกแจกทานอย่างที่พระองค์รู้แล้ว **เมื่อยังไม่ให้ทานก็จะไม่บริโภค ความตระหนี่ก็จะครอบงำไม่ได้ ถ้ามีผู้รับทานแล้ว จะต้อง**

แบ่งคำข้าวแม้จะเป็นคำสุดท้ายให้ทานก่อนแล้วจึงบริโภคนั้น แต่เพราะไม่รู้อย่างนั้นจึง
บริโภคนั้นไม่ได้ให้ทาน ความตระหนี่อันเป็นมลทินจึงสามารถบดบังจิตใจของสัตว์เหล่านั้นไว้
ได้.

นริทกษัตริยสูตรคาถา

ฉบับเต็ม จาก เอกเทศสวดมนต์ พระญาณวโรดม วัดบวรนิเวศวิหาร ๑๒/๒๕๒๖

นริ นริเนติ ปริโส	คัมภีเร อุกกนฺตเก,
อตฺถ กิจฺเจ สมฺบุปฺพะเน	อตฺถาย เม ภวิสฺสติ.
ราชโต วา ทุสฺสฺส	โจรโต ปิฬิตฺสฺส วา,
อิณฺสฺส วา ปโมกฺขาย	ทฺพฺภิกฺเข อาปทาสุ วา.
เอตทตฺถาย โลกสฺมึ	นริ นาม นริยฺยติ,
ดาวสฺสฺสนิหิตฺ สนฺโต	คัมภีเร อุกกนฺตเก.
น สพฺโพ สพฺพทาเยว	ตสฺส ตํ อุกกปฺปติ,
นริ วา ฐานา จวติ	สญฺญา วาสฺส วิมฺยุหติ.
นาคา วา อปฺมาเมหฺตติ	ยฺกฺขา วาปี หรฺหฺตติ หน,
อปฺปิยา วาปี ทายาทา	อุทฺธรฺหฺตติ อปฺสฺสโต,
ยทา ปุณฺณกฺขโย โหติ	สพฺพเมตํ วินสฺสติ.
ยสฺส ทาเนน สีเลน	สญฺญเมน ทเมน จ,
นริ สฺสนิหิตฺ โหติ	อิตฺถิยา ปุริสฺสฺส วา.
เจติยมฺหิ จ สงฺฆे วา	ปุคฺคเล อติถิสฺสุ วา,
มาตริ ปิตริ วาปี	อโถ เชฏฺฐมฺหิ ภาตริ.
เอโส นริ สฺสนิหิตฺ	อเชยฺโย อนุกามิโย,
ปทาย คมนิเยสุ	เอตํ อาทาย คจฺจติ.
อสาธรมณฺเฑสํ	อโจรฺหรโณ นริ,
กยิราถ ธีโร ปุณฺณานิ	โย นริ อนุกามิโก.

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน

ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ, สามิจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ยะทิทังจัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ
ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเวยโย
อัญชะลิกะระณียो, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสา ติ ฯ
(คำแปลคล้ายๆ อยู่ในบททำวัตรเช้า-ค่ำ)

(บทสวด ชะยะมังคะละอัญญะกะ ๘ คาถา และอานิสังสะคาถา ๑)

พาหุง สะหัสสะมะภินิม มิตะสา วุธันตัง
ครีเมขละง อุกิตะโฆ ระสะเสนะ มารัง
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลาหิ

พระจอมมุนีได้ชนะพญามาร ผู้เนรมิตแขนมากตั้งพัน ถืออาวุธครบมือ ชีตช
สารชื่อ ครีเมขละ พร้อมด้วยเสนามารให้ร้องกึกก้อง ด้วยกรรมวิธี-มีทาน
บารมี เป็นต้น ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมี
แก่ท่าน

มาราติเร กะมะภियชฌิตะสัพพะรัตติง
โฆรัมปะนา สะวะกะมัก ขะมะถิท ธะยักขัง
ขันตี สุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลาหิ

พระจอมมุนีได้ชนะอาพวักยักษ์ ผู้มีจิตกระด้างปราศจากความอดทน มี
ฤทธิ์พิลึกยิ่งกว่าพญามาร เข้ามาต่อสู้อย่างนักจนตลอดรุ่ง ด้วยวิธีทรมานเป็น
อันดี คือพระขันตี ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย
จงมีแก่ท่าน

นาพาคริง คชะวะรัง อะติมัต ตะภูตัง
ทาวักคัจก กะมาสะหีวะ สุทารุณันตัง
เมตตัมพุเสกะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ

พระจอมมุนีได้ชนะช้างตัวประเสริฐชื่อนาพาครี เป็นช้างเมามันยิ่งนักแสนที่
จะทารุณประดุจไฟป่าจักรวาลและสายฟ้า ด้วยวิธีรดลงด้วยน้ำใจคือพระ
เมตตา ด้วยเดชแห่งพระพุทธรชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน

อุกขิตตะชัค คะมะตีหัตถะ สุทารุณันตัง
ธาวันติโย ชะนะปะถัง คุลิมาละ วันตัง
อิทธิภิสัง ชะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ

พระจอมมุนีมีพระเหตุทำอิทธิปาฏิหารย์ ได้ทรงชนะโจรมีนามว่า องค
ลิมาล อันแสนจะร้ายกาจ มีฝีมือ ถือดาบวิ่งไล่พระองค์ไปทางไกลถึง ๓
โยชน์ ด้วยเดชแห่งพระพุทธรชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน

กัตตวานะ กัฏฐะมูทะรัง อิวะ คัพภินียา
จิฎจาเย ทูฏฐะวะจะหัง ชะนะกา ยะมัชฌเ
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ

พระจอมมุนีได้ทรงชนะคำกล่าวร้ายของนางจิฎจมาณวิกา ผู้ทำอาการ
ประหนึ่งว่ามีครรภ์ โดยใช้ไม้มีลักษณะกลมให้เป็นประดุมมีท้อง ด้วยวิธีสงบ
ระงับพระเหตุทำท่ามกลางหมู่ชน ด้วยเดชแห่งพระพุทธรชัยมงคลนั้น ขอชัย
มงคลจงมีแก่ท่าน

สัจจัง วิหาเย มะตีสัจจะกะวาทะ เกตุง

วาทาภิโร ปิตะมะหนัง อะตื้อนธะภูตัง
ปัญญาปะที ปชะลิตโต ชิตะวา มุหิโนโท

ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลาหิ.

พระจอมมุนีรุ่งเรืองแล้วด้วยพระทีปคือพระปัญญา ได้ชนะสังจกนิครนถ์ผู้มี
อหยาตัยในอันที่จะสละเสียซึ่งความสัตย์ มีใจในที่จะยกถ้อยคำของตนไว้สูง
ดุจยอดธง เป็นผู้มิดม่นยิ่งนัก ด้วยเทศนาญาณวิธี คือรู้อหยาตัยแล้วตรัส
เทศนา ด้วยเดชแห่งพระพุทธรชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน

หนัโนโท ปะนันทะ ภูชะคัง วิพุธัง มะหิธธิง

ปุตเตนะ เถระภูชะเคนะ ทะมาปะยันโต

อิทฐุ ปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุหิโนโท

ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลาหิ.

พระจอมมุนีโปรดให้พระโมคคัลลานะเถระ พุทธชินโรสเนรมิตกายเป็น
นาคราชไปทรมานพญานาคราช ชื่อ หนัโนปะนันทะ ผู้มีความรู้ผิด มีฤทธิ์
มาก ด้วยวิธีทรงแนะนำการแสดงฤทธิ์แก่พระเถระ ด้วยเดชแห่งพระพุทธรชัย
มงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน

ทุดคาหะ ทิฏฐิภูชะเคนะ สุกัฏฐะหัตถัง

พรหมมัง วิสุทธิ ชุติมิทธิพะกา ภิธานัง,

ญาณาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุหิโนโท

ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลาหิ.

พระจอมมุนีได้ชนะพระมหาพรหม ผู้มีนามว่าท้าวพกาผู้มีฤทธิ์ มีอันสำคัญ
ตนว่าเป็นผู้รุ่งเรืองด้วยคุณอันบริสุทธ์ มีมืออันทิฐิที่ตนถือผิดรัตรังตรึงไว้
แน่นแฟ้นแล้ว ด้วยวิธีอันวิเศษ คือเทศนาญาณ ด้วยเดชแห่งพระพุทธรชัย
มงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน

เอตปิ พุทธชะยะ มังคะละ อัญญะคาถา,
โย วาจะโน ทินะทินะ สะระเต มะตันที
หิตุตวานะ เนกะวิวิธานิ จุ ปัททะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิกะเมยยะ นะโร สะปัญโญ.

นรชนใด ผู้มีปัญญา ไม่เกียจคร้าน สวดก็ดี ระลึกก็ดี ซึ่งพระพุทธรูปมงคล ๘
คาถาแม้เหล่านี้ทุกวันๆ นรชนนั้นจะพึงละเอียดได้ ซึ่งอุปัทวะอันตราย
ทั้งหลายมีประการต่างๆ เป็นเอนก ถึงซึ่งความหลุดพ้นอันเป็นเกษมบรมสุข
แล.

(บทสวด ชยปริตตั้ง)

มะหาการุณิกโก นาโถ
หิตายะ สัพพะปาณีนัง
ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ

พระพุทธรูปเจ้าทรงเป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริงของสัตว์
ทรงประกอบแล้วด้วยพระมหากรุณาธิคุณ
ทรงบำเพ็ญพระบารมีทั้งหลายทั้งปวงให้เต็ม
ทรงตรัสรู้อันอุดม ทรงถึงความเป็นผู้เลิศแล้ว
ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้
ขอชัยชนะอันเป็นมงคล จงมีแก่ท่าน ฯ

ชะยันโต โพธิยา มูเล
สักยานัง นันทิวัทธมโน
โต

พระพุทธรูปเจ้าศากยะวงศ์ผู้จำเริญ ทรงผจญมาร
ณ โคนโพธิ์พฤกษ์ทรงบันเทิงยินดีด้วยชัยชนะ ฉันท

เอวัง ตะวัง วิชะโย โหหิ
ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
อะปะราชิตะบัลลังเก
สีเส ปะฐะวิโปกชะเร

ขอให้ท่านจงเป็นผู้มีชัยชนะอันเป็นมงคล ฉันทนั้น
ตั้งพระองค์ประสพความชัยชนะแห่งมาร
ณ ที่-อปราชิตบัลลังก์, (บัลลังก์แห่งผู้ไม่อัปราชัย)
ทรงประทับเหนือใบบัว เป็นจอมปฐพี

อภิเสก สัพพะพุทธานัง
ทั้งหลาย

อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ.

สุหนักขัตตัง สุขังคะลัง

สุปะภาตัง สุขุญฺฐิตัง,
สุชะโณ สุขุหุตโต จะ
สุยฺยัญฺจ พุทธะจาริสุ,
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
วาจา กัมมัง ปะทักขิณัง,
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะณิธิ เต ปะทักขิณา,

นั้น)

ปะทักขิณานิ กัตตวานะ
แล้ว

ละกัณตัตเถ ปะทักขิเณ ๗

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาเวนะ
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา

ถึงความอภิเสกเป็นอย่างแห่งพระพุทธเจ้า

ได้ถึงความเป็นผู้เลิศแล้ว.

สัตว์ทั้งหลาย เมื่อประพฤติสุจริตดี แม้ในเวลาใด
เวลานั้นแล ชื่อว่า เป็นฤกษ์ดี เป็นมงคลอันดี

เวลายามรุ่งก็ดี เวลาสว่างแจ้งแล้วก็ดี

แม้ครู่เดียวก็ดี และขณะเดียวก็ดี อันเป็นการ

ปฏิบัติบูชาดีแล้ว ในพรหมจารีบุคคลทั้งหลาย

กระทำกายกรรม อันเป็นกุศล

กระทำวจีกรรม อันเป็นกุศล

กระทำมโนกรรม อันเป็นกุศล

ความปรารถนาของท่านอันเป็นกุศล (ประทักษิณ-
-วนเบื้องขวา เป็นการแสดงความเคารพในสมัย

สัตว์ทั้งหลาย เมื่อกระทำกุศลกรรม ทำเหตุไว้ดี

ย่อมได้ประโยชน์ทั้งมวลเป็นผล ประสบโชค-ดี แล.

ขอสรรพมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน

ขอเหล่าเทวดาทั้งปวง จงรักษาท่าน

ด้วยอานุภาพ แห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง

ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ขอสรรพมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน

ขอเหล่าเทวดาทั้งปวง จงรักษาท่าน

สัพพะธัมมานุภาเวนะ
สะทา โสติถิ ภาวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาเวนะ
สะทา โสติถิ ภาวันตุ เต

ด้วยอานุภาพ แห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ
ขอสรรพมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน
ขอเหล่าเทวาททั้งปวง จงรักษาท่าน
ด้วยอานุภาพ แห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

มงคลจักรฟารน้อย

สัพพะพุทธานุภาเวนะ,
สัพพะธัมมานุภาเวนะ,
สัพพะสังฆานุภาเวนะ
พุทฺธะระตะนัง ธัมมะระตะนัง-
สังฆะระตะนัง ติณฺหนัง-
ระตะนาหนัง อานุภาเวนะ,
จะตุราสีติสะหัสสะ
ธัมมิกุขันธานุภาเวนะ,
ปิฎกัตตยะยานุภาเวนะ
ชินะสาวะกานุภาเวนะ
สัพพะเพ เต โรคา
สัพพะเพ เต ภะยา
สัพพะเพ เต อั้นตะรายา
สัพพะเพ เตอุปัฏฐะวา
สัพพะเพ เต ทุนนิมิตฺตา
สัพพะเพเต อะวะมังคะลา,

ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง
ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ด้วยอานุภาพแห่งรัตนะ ๓ คือ
พระพุทธรัตนนะ ธรรมรัตนนะ สังฆรัตนนะ

ด้วยอานุภาพแห่ง ๘ หมื่น ๔ พัน
ของพระธรรมขันธ์
ด้วยอานุภาพแห่งพระไตรปิฎก
ด้วยอานุภาพพระสาวกของพระชินสีห์เจ้า
สรรพโรค ทั้งหลายของท่าน
สรรพภัย ทั้งหลายของท่าน
สรรพอันตราย ทั้งหลายของท่าน
สรรพอุปัทวะ ทั้งหลายของท่าน
สรรพนิมิตร้าย ทั้งหลายของท่าน
สรรพอวมงคล ทั้งหลายของท่าน

วินัสสันตุ
อายุวฑฺฒโก ณะนะวฑฺฒโก
สิริวฑฺฒโก ยะสะวฑฺฒโก
พะละวฑฺฒโก วัณณะวฑฺฒโก
สุขะวฑฺฒโก
โหดุ สัพพะทา
ทุกขโรค ภะยา เวรา
โสกา สัตตุ จุปิตุทวา
อะเนกา อันตะรายาปี
วินัสสันตุ จะ เตชะสา.
ชะยะสิทธิ ณะนัง ลากัง
โสตถิ ภาคะยัง สุขังพะลัง,
สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ
โกคัง วุฑฺฒิ จะ ยะสะวา,
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ
ชีวะสิทธิ ะวันตุ เต ฯ

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะพุทธานุภาเวนะ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะธัมมานุภาเวนะ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะสังฆานุ ภาเวนะ

(คำแปลบททำยสวดมนต์นี้ อยู่ในบทถวายพระพร)

จงถึงแก่ความพินาศไป
ความเจริญในอายุ ความเจริญในทรัพย์
ความเจริญแห่งสิริ ความเจริญแห่งยศ
ความเจริญกำลัง ความเจริญในวรรณะ
ความเจริญสุข
จงมี (แก่ท่าน) ในกาลทั้งปวง
ทุกข์ โรค ภัยและเวร ทั้งปวง
ความโศก ศัตรูและอุปัทวะทั้งหลาย
แม้อันตรายทั้งหลาย เป็นเอนก
จงพินาศไปด้วยกำลังแห่งเดชะ
ความชนะ ความสำเร็จ ทรัพย์ลาภ
ความสวัสดิ ความมีโชค ความสุข มีกำลัง,
สิริ และอายุ และวรรณะ
โภคะ ความเจริญและความเป็นผู้มียศ
และอายุยืน ๑๐๐ ปี
และความสำเร็จกิจในความเป็นอยู่
จงมีแก่ท่านเทอญ

รักษันตุ สัพพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ะวันตุ เต
รักษันตุ สัพพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ะวันตุ เต
รักษันตุ สัพพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ะวันตุ เต

ระตนะตุดะยานุภาวาทิคาถา

ระตนะตุดะยานุภาวณะ	ด้วยอาณุภาพแห่งพระรัตนตรัย
ระตนะตุดะยะ เตชะสา	ด้วยเดชอำนาจแห่งพระรัตนตรัย
ทุกขะโรคะภะยา เวรา	โสกา สัตตุ จุปัททะวา
อะเนกา อันตะรายาปี	วิหัสสันตุ อะเสสะโต.
ชะยะสิทธิ ณะนัง ลากัง	โสตถิ ภาคะยัง สุขังพะลัง,
สิริอายุ จะ วัณโณ จะ	โกคัง วุทฒิ จะ ยะสะวา,
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ	ชีวะสิทธิ ะวันตุ เต ๗

(แปลเหมือนบทก่อนหน้า ในมงคลจักรวาลน้อย)

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง	รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาวณะ	สะทา โสตถิ ะวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง	รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะ ัฒมานุภาวณะ	สะทา โสตถิ ะวันตุ เต
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง	รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุ ภาวณะ	สะทา โสตถิ ะวันตุ เต .

(คำแปลบทท้ายสวดมนต์นี้ อยู่ในบทถวายพระพระ)

อาฎานาฎิยะปะริตตัง ย่อ

สัพพะโรคะวิหิมุตโต	สัพพะสันตา ปะวัชชิตโต
สัพพะ เวระ มะตีกกันโต	นิพพุโต จะ ตูวัง ภะวะ ๗

ขอจงพ้นจากโรคทั้งปวง เว้นจากความเดือดร้อนทั้งปวงด้วย
ขอให้ล่วงพ้นจากเวรทั้งปวงด้วย ขอให้ท่านจงดับทุกข์ทั้งปวงได้เถิด

สัพพี ติโย วิวัชขันตุ	สัพพะ โรโค วิหัสสะตุ
มา เต ะวัตวันตะรายโ	สุชี ทิฆายุกโ ภะวะ ๗

อะภิวา ทะนะสีลิสสะ หนีจัจจ วุฑฒา ปะจาโยโน
จัตตารอ ธัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง ฯ

ความไม่ดีทั้งปวงของท่าน จงบาราศไป ขอโรคทั้งปวงของท่าน จงหาย
อันตรายทั้งหลาย อย่าได้มีแก่ท่าน ขอท่านจงเป็นผู้มีความสุข และอายุยืน,
ธรรม ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ย่อมเจริญแก่ผู้ที่ยอมแพ้เป็น
ผู้มีปกติกราบไหว้ มีปกติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ เป็นนิตย์

บทกรวดน้ำย่อ

อิทัง เม ญาตีหัง โหตุ, สุขิตา โหตุ ญาตะโย
ขอผลบุญนี้ จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า
ขอให้ผู้ที่คุ้นเคยกับข้าพเจ้า และญาติทั้งปวง จงมีความสุขเถิด

หมายเหตุ

(วิสาสา ปรมมา ญาตี – ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่ง)